

**МИХАИЛ ЕМЦЕВ, ЕРЕМЕЙ
ПАРНОВ
НЕ ОСТАВЯЩИЯТ СЛЕДА**

Превод от руски: Цвета Пеева, 1965

chitanka.info

— Ето я — каза Нибон, сочейки с пръст в синия екран.

Андрей впрочем и сам бе видял вече планетката, известна под името Зеленият Превал. Как избързва винаги Нибон със своите забележки! Звездолетът не бе още излязъл на свободна орбита, но Нибон със сърцето си беше вече на Зеления Превал. Той не обичаше да чака, постоянно бе в движение, сякаш бързаше във всичко да изпревари другите.

— Получи се сигнал от Корин. Кацането ще стане по лъч.

— Още по-добре.

Андрей стана от пулта и след като превключи управлението на ракетата към автомата, легна в стартовата люлка. Нибон вече лежеше в люлката до него: под прозрачния лилав похлупак се виеше гъстата му коса и блестяха огромните му черни очи. Зеленикава бледност бе покрила мургавото му лице. След злополуката на Черния Титан Нибон понасяше зле кацането.

Здравата се поизпотиха на Черния Титан. Андрей затвори за миг очи. Пред него изплува неподвижната, угнетяващо тежка като олово планета в системата на черното слънце, без нито един лъч светлина; само далечните звезди озаряваха мрачните пукнатини на повърхността ѝ. Планета на вечна нощ! Андрей потръпна, като си спомни месеците, прекарани там. Но вече всичко това е минало. Сега ги очаква заслужена почивка. Милият Зелен Превал...

— Май че виждам имението на Джордж — рече Нибон.

— Скоро ще си бъдем у дома, Ниб — усмихна се Андрей.

И наистина след двадесет минути двамата космонавти стояха на стартовата площадка на Зеления Превал.

Заслепи ги ярка светлина.

— Това не е Черният Титан — усмихна се Андрей, слагайки тъмни очила.

— Почти като на Земята — замечтано каза Нибон. — Каква зеленина!

— Само небето е твърде виолетово. Но това няма никакво значение. Важното е, че може да се диша. Не да дишаш в балон, а както се полага на живо същество, в небето, в стихията... Виж каква шир! Хо, хо, хо!

Андрей завика и слабо ехо се разнесе из безлюдната зелена равнина, обкръжаваща космодрума.

— А къде е Джордж! — сепна се Нибон. — Няма ли да ни посрещне?

— Че защо? Неговите кибери правят всичко: посрещат, изпращат, снабдяват, зареждат... Сега ще отидем в къщичката му, ще пием чай. Истински земен чай. Ето и колата.

Към тях се приближи открито автомобилче. Космонавтите сложиха в него нещата си и потеглиха.

— Хубаво е, нали? — усмихна се Андрей.

Тесният път криволичеше сред гъсти треви. Порести листа, широки колкото длан, шибеха пътешествениците по лицата. Из въздуха се носеше лек аромат от огромни бледолилави цветя. Андрей късаше листата, вдъхваше жадно аромата им и ближеше капките влага, избили по тях.

— Каква е точно специалността на Джордж? — запита Нибон.

— Биофизик. Радиовълните и животът — ето неговата стихия. Може да го заварим как изобретява радиолъч, който да изпреварва разширяващата се Вселена, или... А ето и кулата на Корин!

Храсталаците свършиха и космонавтите навлязоха в малка зелена долинка.

В средата ѝ стоеше беличка, спретната къщичка и до нея сива масивна кула, от която стърчаха антени с най-причудливи форми и размери.

В къщичката нямаше никой. Космонавтите обиколиха всички стаи. Джордж го нямаше.

— Може би е в кулата?

— Не, едва ли. Щеше да излезе, като ни види. Да чуем секретаря.

Андрей превъртя ръчката на черната кутия, намираща се в кабинета на Джордж. Отначало оттам се зачу мотивът на детска песенчица, изпълнявана от дрезгав бас. После същият глас каза:

— Заминавам за една седмица в биозоната. Ще се върна на седемнадесети.

— А днес какво е? — попита Нибон.

— Сега ще узнаем, ето тукашния календар — Андрей повъртя в ръцете си сложната таблица и промърмори: — Не ми е съвсем ясно.

— Планетката се върти бързо!

— Да, едва сварваш да се озърнеш. Джордж си е направил календар според земния: понеделник черта, понеделник две черти,

събота е обозначил със зет. Нищо не разбирам. Впрочем...

Андрей се замисли и изведнъж радостно се провикна:

— Аха, Джордж ще си дойде вдруги ден! Ето, виждаш ли числото със синьото кръгче? Това е денят на заминаването му, а с червеното — днес, тоест петнадесети. Тук дори е отбелязано, че ще пристигнем. Значи домакинът трябва да се завърне вдруги ден.

— Добре, хайде да почиваме.

— На покрива е най-подходящото място.

В дълбоките кресла с навеси на покрива бе уютно и прохладно. Безгрижно се поклащаха огромните перести листа на палмите, от полето долиташе леко шумолене на трева, от тъмното небе струеше прохладен и опияняващ като ром въздух. Андрей почувствува приятно замайване.

— Хубаво е — тихо, сякаш на себе си каза той и добави по-високо — като в къщи при мама...

Някъде в далечината се зачу красив и печален звук, като че ли се скъса струна.

— Какво е това? — запита Нибон.

— Може би птици — каза Андрей.

Далечният звън бавно замря, заедно с него си отиваше и денят. Нощта тук настъпваше бързо, небето веднага потъмня и започнаха да се появяват звезди:

— Трудно му е сигурно тук на Джордж — рече Нибон, разглеждайки кулата с антените. — Аз не бих могъл да живея така сам.

Зелената степ стана тъмнолилава и постепенно започна да почернява. От тъмновиолетовата бездна лъхна студен и влажен въздух. Прокрадващата се нощ спусна черната си лапа. Нибон с тъга изпрати чезнещата ярка ивица светлина над хоризонта.

— Ето как се случи — каза Андрей. — Отначало на Зеления Превал работеше комплексна бригада: от строители, геолози, биолози. Когато усвоиха планетката, бригадата прехвърлиха на друго място, а Джордж с Мария останаха тук. Помагаха на отбиващите се космонавти, на такива като нас и същевременно извършваха голяма изследователска работа. Всичко земно на тази планета е дело на техните ръце. Цялата тази зеленина, плантациите, дърветата...

— Ще ми покажеш ли мястото, където е загинала Мария? — въпросът на Нибон прозвуча във вечерната тишина като скрит упрек.

Към кого? Неизвестно. Може би към съдбата, може към всички хора.

Андрей погледна съчувствено Нибон. Всичко това му беше така познато. Нибон е от две години в Космоса, а той, Андрей, от седем. Седем години земно време — това е твърде много. Доскоро и той като Нибон страдаше, когато узнаеше, че в Космоса е загинал още един земен човек. Сега е друго. Това вече не бе скръб, а тъга и съчувствие към този, който е загубил другаря си.

Но в края на краищата защо да се предават сега на тези тъжни мисли? Успяха да се измъкнат живи от лапите на Черния Титан. Трябва да си починат, да съберат сили, да се подготвят за нова тежка работа.

— Далече е отгук. Мария и Джордж отглеждаха там плантации „каменояди“ и работеха в скафандри. „Каменоядите“ са много капризни растения, но извършваха твърде важна работа, превръщаха кислорода от окисите на елементите в атмосфера и затова Джордж и Мария се грижеха за тях от сутрин до вечер. Случваше се да работят едновременно в различни краища на планетката, тъй като атмосфера трябваше да се създаде в кратък срок. По онова време тук падаха метеорити. Сега атмосферата пречи, но тогава още нямаше. Едно такова парче попаднало в шлема на Мария, когато Джордж бил далеко. Тя лежала така в безсъзнание твърде дълго... Оттогава Джордж почти не напуска Зеления Превал. Бил е няколко пъти на Земята, но винаги се завръща тук. Привличат го спомените и някакви изследвания, започнати още с Мария. Последния път, когато бях на Зеления Превал, ми разправя за тях, но тогава няха време да поприказваме по-надълго и нищо не разбрах.

Андрей замлъкна, разглеждайки потъмнялото небе, а Нибон се мъчеше да си представи как живее Джордж сам на тази планета. Сигурно, както става в такива случаи, го спасяваше работата. Голямото полезно дело, нужно на хората и там, далеч, на Земята, и тук, в безкрайните космически простори...

— Знаеш ли — каза неочаквано Андрей така високо, че Нибон трепна, — аз бих нарекъл Зеления Превал шепнеща планета. Тук няма силни звуци, всичко наоколо шумоли, шепти, мърка...

— И мяука — едва уловимо се усмихна Нибон. — Интересно, защо Джордж не развъди тук котки?

— Смята да направи това. Търси подходяща порода. Е, не е ли време да спим?

Утрото нахлу стремително в спалнята. Когато Андрей влезе в столовата, Нибон вече пиеше чай и разглеждаше дневника на космонавтите, чиито страници бяха изпъстрени с рисунки, фотографии и подписи. Всеки, който посещаваше дори веднъж Зеления Превал, написваше в дневника нещо за спомен.

— Този албум е много ценна реликва — замислено каза Нибон. — Трябва да поговоря с Джордж да го префотографира за мене. Още днес ще му кажа.

Андрей с удоволствие допи чая си.

— Ти видя ли го?

— Да.

— Кога?

— Преди малко.

— А защо не е тук? Да не би да се крие от нас?

Нибон мълчаливо сви рамене.

— Видях от прозореца, че по двора върви мъж, и го повиках. Той се обърна и познах Джордж. Махна с ръка и каза, че ще дойде след малко.

— Сега къде е?

— В кулата.

— Не, грешиш, тук съм! — раздаде се висок глас и на прозореца се появи усмихнатата почерняла физиономия на Джордж.

— Здравейте, приятели!

Тънка ръка с розови нокти се залови за рамката, след нея друга, скок — и Джордж стоеше в стаята. Той беше висок, с широки гърди и тънки леки крака. Облечен в пъстра куртка и къси панталони, той приличаше по-скоро на безгрижен летовник, отколкото на стопанин на планетата Зеленият Превал, натоварен с големи и сложни задачи.

— Вратите не ти ли харесват вече? — усмихна се Андрей. — Запознай се с Нибон, с него бяхме на Черния Титан.

Джордж кимна и, не забелязвайки протегнатата ръка на Нибон, се приближи до креслото. Седна, кръстоса крака, постави ръце на колене.

— И тъй, приятели — започна той с тържествен тон, — искам да ви предупредя, че на тази планета космонавтите трябва да се чувствуват като у дома си, на Земята.

— Благодаря. Да бяха тук и онези няколко милиарда, населяващи нашата старица — забеляза Нибон.

— Ще трябва да спят прави — подхвърли Джордж.

„Нибон, както винаги, е прав — помисли Андрей. — Главното, което те подтиква на тази очарователна планета, е безлюдността. Хората, милите хора със смеха и сълзите им, с любовта им към прекрасното, с настойчивостта им и даже с техните разпри! Колко са далеч от нас...“

На Джордж, изглежда, нещо му хрумна, по лицето му премина лека гримаса.

— Удивително — каза той. — Удивително! Съвпадение не само на мисли, съвпадение на най-съкровенията желания. Колко сме все пак еднакви! И аз съм мислил за това. Вселената трябва да бъде населена с хора. Само космонавтите са недостатъчни. Нужни са хора, навсякъде, много хора. Хора отдясно и от ляво, отпред и отзад, на всички планети, на всички астероиди, на големите метеорити и даже на звездите.

Нибон го погледна с интерес. Андрей отвори и затвори уста, но нищо не каза.

Замълчаха. Изведнъж Джордж стана и скочи през прозореца. Андрей видя как приведеният му гръб се понесе към кулата. Нибон се приближи до прозореца и като гледаше след Джордж, каза:

— Пет години самота — това е все пак голям срок, как мислиш?

— Че той съвсем не е самотен. Постоянно има гости като нас.

Внезапно Нибон извика, сочейки нещо в дъното на двора. Андрей се спусна към него.

— Какво се случи?

Нибон прекара ръка по лицето си, сякаш отпъждаше досадна муха.

— Нищо. Стори ми се...

В стаята се зачу ясният, спокоен глас на Джордж:

— Приятели, аз съм в кулата, елате да ме навестите, сега или когато искате. Имам за вас някои научни новости.

В кулата на Корин цареше атмосфера на голяма радиотехническа лаборатория. Андрей забеляза образцовия ред и чистота в помещението. Святкаха сините очички на сигналните лампи, делово бръмчаха генераторите, скрити зад ослепително белите табла.

Джордж беше на горния етаж. Андрей съзря подметките му през решетките на пода.

— Качете се при мен! — викна им той отгоре. — Асансьорът работи.

Горният етаж на кулата представляваше кръгла площадка с решетъчен под. Прозорецът като стъклен пръстен опасваше цялата кула. Под прозореца в причудливи зигзаги бяха разположени стотиците копчета на пулта за управление.

Освен Джордж на площадката се намираше странна подвижна конструкция, наподобяваща октопод. От вретеновидното телце, поставено на колелца, се подаваха множество тънки и дебели пипала. Механичният октопод обикаляше пулта, натискайки различни копчета.

— Моят робот — усмихвайки се, каза Джордж. — Джими, запознай се с нашите гости.

Джими се приближи към Нибон и протегна гора от ръце.

— Ще трябва да стиснеш всичките, иначе ще се обиди — каза Джордж.

Андрей с отвращение се докосна до студените кукички и чукчета на Джими.

— Неприятно е, че е сляп.

— Имаше очи, червени. Но лампичките изгоряха, а все нямам време да му поставя нови.

Нибон извади пакет цигари и неочаквано подхвърли една на Джордж.

— Лови, запуши!

Ръката на Джордж я улови мълниеносно.

— Благодаря, вече не пуша — усмихвайки се, каза Джордж.

— Какви са твоите научни новости? — запита Андрей.

— За вас, разбира се, няма да са новости. Наскоро след първото ти посещение на Зеления Превал от Управлението на логическите резерви ми изпратиха кибернетична машина. Ето я.

Джордж посочи с ръка надолу, където през решетките проблясваха металните прегради на блоковете.

— Сигурно някаква вехтория? — небрежно забеляза Андрей.

— Не, защо? Работи отлично — каза Джордж и на Нибон се стори, че в гласа му прозвуча обида. — Тази машина е единственият ми приятел, нещо повече от приятел. Тя е моят мозък и моята душа.

— Хайде пък и ти — с недоумение промърмори Андрей.

— Да, това е, разбира се, голяма добивка за Зеления Превал — забеляза Нибон.

— Не ще и дума. Нали знаеш колко биологични проблеми ми останаха в наследство от Мария. Работата не е само в това, планетата да заприлича на Земята. Тя трябва да стане по-хубава от Земята. Тук трябва да се създадат най-благоприятни условия за човешкия организъм. Провеждам огромна работа по селекция на растенията и във връзка с това... — Джордж се замисли за миг — и с много други проблеми има няколко въпроса, които бих искал да изясня с вас.

— Казвай, може да ти помогнем.

— Виждаш ли — започна Джордж малко неуверено. Изглеждаше смутен. — Понякога ми се струва, че съм забравил или просто, че не зная най-елементарни неща от биологията. Например биологичното безсмъртие... Растенията, отгледани от мен и Мария, ще загинат, но потомците им ще дадат живот на нови поколения и тъй нататък. Но за такова безсмъртие винаги са нужни две растения или поне два цвята — мъжки и женски, но винаги две, нали разбираш. Две природи, два пола. Но ако има само една страна, само един пол, как ще обезпечи той безсмъртието си?

Нибон мълчешком втренчено разглеждаше Джордж. Андрей вдигна учудено вежди.

— Но съществува и вегетативно размножаване, когато всяка част на организма може да послужи като зародиш на бъдещо растение — рече той. — Забий един калем в почвата и ще израсне нещо, приличащо като две капки вода на родителя. Разбира се, вегетативното размножаване не може да продължава до безкрайност, защото настъпва израждане. Но да вземем например размножаването на микроорганизмите. Простото деление на клетката води до практическо безсмъртие на всички едноклетъчни.

Джордж някак се развълнува, удари се безшумно по челото и се разсмя. На Андрей този смях се стори престорен. Нибон наблюдаваше неподвижно стопанина на Зеления Превал.

— Да, наистина делението, простото деление води към безсмъртие. Какво се оплетох така! Вярно е, че имах и други идеи, но все пак...

Той млъкна съвсем объркан. И изведнъж най-спокойно каза:

— Време е за закуска, в столовата ще намерите всичко необходимо.

„Изглежда, иска да се отърве от нас“ — с учудване си помисли Андрей.

— Няма ли да дойдеш с нас?

— Не, днес съм на диета. И въобще момчета, не ми обръщайте внимание. Имам много срочни задачи, а на вас ви е нужна почивка. Чувствайте се като у дома си.

— Слушай, Корин — каза Нибон, приближавайки се до Джордж, — ако ти пречим — кажи.

Той вдигна ръка и понечи да я сложи на рамото на Джордж. Джордж рязко се дръпна.

— Откровено казано, приятели, не ще мога да ви отделям много внимание.

— Какво има, Джордж?

— Замислил съм и подготвил експеримент, блестящ, невидан още експеримент. Ако сполуча, името на Джордж Корин ще загърми по всички планети. Нищо не мога да ви кажа. Засега е тайна. Но ти, Андрей, преди малко произнесе онази дума, която отдавна търсех. Сега знам какво трябва да правя!

— Все пак пет години самота са наистина много. Даже на Зеления Превал — унило рече Андрей, посръбвайки от кафето. — Какво гледаш там?

Нибон стоеше до прозореца. Наблюдаваше кулата на Корин.

— Преди половин час Корин замина заедно със своя „автопаяк“, с въсхода към ракетодрума. Оставиха вратата на кулата отворена, аз отидох и я затворих.

— Защо?

— Не знам.

Нибон нещо знае или предчувствува. Макар че той винаги си е такъв. Дори и нищо да не знае, прави впечатление на осведомен човек.

— Ела насам — повика го Нибон.

Андрей видя как от въсхода леко изскочи Джордж, а след него, вкопчвайки се с пипалата за вратичката, изпълзя Джим. Роботът беше натоварен със сандъци.

Джордж се спря вцепенен пред затворената врата на кулата. Джим остави сандъците и проточи тънките си дълги пипала към

бравата. Вратата се разтвори и роботът с шум се вмъкна в тъмния правоъгълен отвор. Джордж влезе след него.

— Е и какво?

— Нищо! — отвърна Нибон и повдигна рамене. — Искаш ли да се поразходим из степта?

— С удоволствие.

Степта на Зеления Превал напомняше добре поддържаните тревни площи на градски парк. Андрей бодро тъпчеше жилавата като гума зелена трева.

— Първият признак на психическото разстройство е страхът от човешко общество — каза равнодушно Нибон, крачейки отпред.

— Не ми се вярва.

— Вторият признак е манията за величие.

— Не ми се вярва.

И изведнъж те се натъкнаха на Джордж.

Корин се появи пред тях тъй внезапно, че Андрей едва не извика. Как не бяха го забелязали на това равно като дъска за гладене поле?

Джордж стоеше, олюлявайки се леко, като въртеше глава. Очите му се спряха на запътилите се към него космонавти. Нещо като смущение и объркване се изписа на лицето му. Той се извърна и започна бързо да се отдалечава.

— Джордж!

Корин мълчаливо ускори крачките.

— Джордж, стой!

Корин се понесе като вихър към кулата.

— Чакай, Андрей — спокойно каза Нибон. — Виж как тича.

— Как?

— Не мачка тревата. От него не остават следи. Той тича по въздуха.

— Ти си полудял!

— Твърде много луди за такава малка планета...

Корин се плъзгаше по тревата. Под краката му не потрепваше нито една тревичка.

Андрей потърка очи:

— Не обичам извънплановите чудеса.

— И аз също. Трябва да поговорим откровено с Джордж.

— Слушай, Ниб, понякога ми се струва, че ти знаеш за Джордж повече от мен. По-точно подозираш нещо.

— Нищо особено не знам. Измъчват ме различни предположения, но се страхувам да мисля за тях.

— Какви предположения?

— Знаеш ли, отначало просто реших, че се е побъркал. Скача през прозореца, не помни елементарни неща от биологията, избягва хората и тъй нататък. Но сега просто нищо не разбирам. Лудите не тичат като ангели. Гледай, той изчезна в кулата си.

— Как странно влезе! — ахна Андрей. — Стори ми се, че влезе, без да отваря вратата.

— Същото ми се стори и на мен днес сутринта — замислено каза Нибон.

Когато приближиха кулата, вратата се оказа затворена. Нибон заудря по вратата. Глухият звук прокънтя из цялото здание.

— Джордж!

Мълчание.

— Джордж Корин!

Нищо.

Върнаха се в къщичката ядосани и разочаровани. После, когато бяха в спалнята на Андрей, се опитаха да анализират положението. Спориха дълго, разгорещено. Нибон разделяше странностите на Джордж на две групи — физически, видими и логически, умствени. Първите му се струваха неоспорими. В съществуването на вторите се съмняваше. На Андрей пък много неща в поведението на Джордж не му изглеждаха странни, но го плашеше начинът му на разсъждаване. И главно, този Джордж с нещо неуловимо се различаваше от онзи Джордж, когото познаваше Андрей.

— С какво? — разпитваше го настойчиво Нибон.

— Не знам, не знам — отговаряше Андрей, — но това не е същият Джордж.

Някакво движение в стаята ги накара да млъкнат. На вратата стоеше Джордж. Той мина с леки безшумни стъпки и седна в креслото срещу Нибон. Обичайната позната поза — кръстосани крака, ръце на коленете. Андрей напрегнато се вглеждаше в лицето му.

— Джо, трябва да си поговорим — рече Андрей.

Джордж мълчаливо ги разглеждаше, после сви страдалчески вежди.

— Да, зная, трябва да ви обясня много неща, но всичко не ще мога. Затова искам да не ми задавате излишни въпроси. Каквото мога, ще ви кажа. Но нищо повече. Пред вас не е онзи Джордж, когото ти, Андрей, познаваше. Аз съм и Джордж и не съм Джордж. Запазил съм външния си вид, но аз се състоя от материя от по-висш порядък. Аз съм много по-съвършен от Джордж. Съотношението между мен и Джордж е като съотношението между мозъка на човека и маймуната.

— Какво искаш да кажеш с това?

Андрей скочи от мястото си.

Мълниеносно движение и Джордж изчезна от спалнята. Андрей изтича до столовата, но тя беше празна.

— Сигурно е много по-съвършен от предишния Джордж — каза Нибон, влизайки след него, — щом може да изчезне от стая, чиито прозорци и врати са затворени.

— Това е някаква магия — възбудено заговори Андрей. — Разбирам, чудовища от чужди планети, но това е свой, земен човек.

— Изглежда, той вече не е земен, а небесен. Той е тъй малко материален. Човек от месо и кости не може да се движи тъй бързо.

— Нима мислиш...

— Нищо, засега абсолютно нищо. Струва ми се само, че ти напразно го подплаши.

Андрей пушеше цигара след цигара. Нервничеше и беше много възбуден.

— Цялата работа е в кулата — каза той. — Знаеш ли какво ще сторя? Ще отида, ще разбия вратата, ще хвана Джордж за гушата и ще го заставя да ни разкаже всичко.

— Съмнявам се, че въобще може да се хване за гушата — отвърна замислено Нибон. — И освен това тонът на Джордж никак не ми вдъхна доверие. Не се знае каква опасност ни дебне при следващата среща с него. Трябва да бъдем предпазливи.

— Не, още сега да вървим. Не бива да отлагаме. Мисля, че тук, на тази планета, се е случило някакво нещастие... Трябва да си изясним всичко. Нещо не е в ред. Трябва да действуваме.

Когато излязоха от къщичката, беше тъмно. Плътни черни сенки пробягваха по хоризонта. Кулата на Корин с осветените прозорци

изглеждаше зловещо тайнствена. Тежко предчувствие стисна Андрей за гърлото. С бавни крачки те се приближиха до кулата. За тяхно учудване вратата ѝ беше отворена. Нибон смело прекрачи ярко осветената ивица светлина и влезе в зданието. Андрей го последва. В коридора горяха ярки лампи. Асансьорът беше празен.

Както и преди, издад стоманените клетки долиташе постоянният шум на генераторите: „Мозъкът“ на Джордж работеше напрегнато. Андрей погледна нагоре. През решетките нищо не се виждаше.

— Качи се горе — каза той на Нибон, — а аз ще огледам долните помещения.

Нибон влезе в асансьора, натисна копчето и се изкачи на горния етаж. Никой! Джим дремеше в ъгъла като голям паяк, провесил многобройните си пипала и мустаци.

— Андрей, тук няма никой! — викна Нибон, навеждайки се надолу. В същия миг той почувствува, че някой здраво го сграбчи.

Андрей отдолу видя как лицето на Нибон се изкриви в чудовищна гримаса, мярна се нещо тъмно и всичко стихна.

След няколко секунди той стоеше на мястото на Нибон. Горният етаж беше празен. Копчетата на пулта за управление го гледаха като безсмислени многоточия. Задъхвайки се от ярост, Андрей ритна белите и черни точки. Свиреп рев пресече монотонното бучене на кибернетичната машина. Тъй вият аварийните самолети.

Част от пулта се откърти и от тъмния отвор изскочи Джим, насочил пипалата си към Андрей.

Срещата с озлобения робот не предвещаваше нищо хубаво. Андрей се спусна към асансьора, но кабината я нямаше. Без да мисли, Андрей се плъзна по стоманеното въже долу. Отзад хищно изтракаха стоманените ръце на Джим.

Побеснял от гняв, Андрей изскочи от кулата и затича към ракетата.

В ракетата Андрей за няколко часа се подготви за борба с всичките фокуси на Корин. Облече костюма за работа в космичното пространство, въоръжи се с плазменият автомат слънчев лъч и със специално радиоустройство, предназначено за Джим. Малката черна кутия, която той окачи на врата си, излъчваше радиовълни с голяма мощност и можеше да наруши работата на каквато и да е приемателно-предавателна апаратура. Несъмнено такава апаратура бе вложена и в

самия Джим. Ще има да подскача проклетият метален октопод под обстрела на радиовълните!

„Слънчевият лъч“ е надеждно оръжие на космонавтите. Пистолетът изхвърля на разстояние до 50 метра ослепително блестяща игла. Тя пронизва всякакъв вид скали, всякакъв материал. След докосването на иглата остава цепнатина с разтопени краища. С такъв лъч може да се разрезват планети.

Когато Андрей наближи владенията на Джордж, на двора нямаше никой. Космонавтът реши да обследва най-напред къщичката. Стъпвайки тежко с подкованите подметки, той обиколи всички стаи. Нищо не се бе променило от снощи. Пакетът цигари лежеше на масата, на креслото небрежно метнатата куртка на Нибон. Андрей приседна до прозореца, като насочи радиопистолета и „слънчевия лъч“ към вратата на кулата. Чака доста дълго. Никой не се показваше и тогава Андрей реши сам да влезе в кулата. Стана, излезе от къщата; в същия миг от вратата на кулата изскочи Джим и с тихо бръмчене запълзя към Андрей. След Джим се появи Джордж. Спря се и се облегна на вратата.

— Слушай Джо — бързо каза Андрей, не изпускайки от очи приближаващия се робот, — не разбирам какво става тук. Много неща не разбирам. Но ти би могъл, дявол да го вземе, в името на старата ни дружба да ни обясниш... Какво става с теб, Джордж? Защо нападна Нибон? Къде е Нибон? Жив ли е? Махни най-после тоя паяк оттук!

— Добре, ще ти обясня — заговори с равен глас Джордж. — Осъществявам програмата на живота си, на съществуването си. Както на теб ти е нужно да ядеш, да дишаш, да спиш, тъй пък на мен, за да живея, ми е необходимо да извършвам различни операции. Отстранявам всичко, което ми пречи да осъществя програмата си.

И в същия миг притихналият Джим разпери като ветрило пипалата си и се спусна към Андрей. Секунда — и роботът щеше да го сграбчи в стоманените си обятия. Но Андрей натисна копчето и Джим, изкряквайки, замръзна вцепенен. Джордж, който стоеше до вратата, изведнъж направи някакво поразително, чудовищно странно движение. Част от тялото му потъна в стената, сякаш бе отрязана, а другата част остана да се подава от стената, също като барелеф. Андрей можа да види всичко най-подробно. От изненада той се вцепени. Удивлението му, изглежда, забавляваше господаря на Зеления Превал.

Андрей почувствува как се изпотяват дланите му в ръкавиците. Гърлото му пресъхна. Джордж мълчаливо се усмихваше. Космонавтът гледаше бръчките по лицето му, бляска на белите му зъби, дълбочината на прозрачните му светли очи, но не можеше да повярва, че пред него стои човек. Обикновен човек от плът и кръв, от кожа и мускули.

Магия. Дяволщина. Мистика. Без да мисли, Андрей скочи с вик върху Джордж. Хвана го, но почувствува, че ръцете му потъват все по-дълбоко и по-дълбоко и накрая дланите му се съединиха някъде в тялото на Джордж. Джордж беше тук, той стоеше пред Андрей, но да го хване, бе невъзможно. Джордж бе неосезаем.

Главата на Андрей клюмна на гърдите на Джордж и потъна в тях тъй лесно, както куршум в масло, сякаш нещо я всмукна. В същия миг Андрей престана да различава каквото и да било наоколо. Стори му се, че е попаднал в млечно кълбо. Разноцветни искри затанцуваха пред очите му. В слепоочията си усети странна тежест. С големи усилия се отдръпна назад и измъкна главата си от лепкавото като петмез туловище на Джордж. Сега отново виждаше двора, кулата с антените, останките на Джим на тревата, ярко виолетовото небе и усмихващия се Джордж.

— Успокой се — каза Джордж.

И тогава Андрей за първи път забеляза, че звукът от гласа на Джордж идваше не от устата му, а отстрани, някъде откъм кулата. Сякаш там бе скрит суфльор. Гласът на Джордж беше някъде встрани от неговото... мъчно можеше да се нарече това привидение тяло. Това бе по-скоро изображение на тяло.

Макар и странно, но Андрей изведнъж се успокои. Когато чудесата са много, те престават да бъдат чудеса и не вълнуват. В края на краищата, реши Андрей, тази противоестествена галиматия трябва да има все пак някакво обяснение. Най-главното засега е Нибон.

— И тъй — каза Джордж, — ти можа да се убедиш, че аз съм много по-съвършен от онзи Джордж, който беше твой приятел. Но по наследство от него аз още храня към теб приятелски чувства, макар инстинктът за самосъхранение да ми подсказва, че тези чувства в случая могат само да ми напакостват. Същият този инстинкт ми подсказа необходимостта да изолирам твоя приятел. Можеш да не се безпокоиш, Нибон е в безопасност, но и да ми навреди, той вече не

може. Що се отнася до мен — аз не съм човек. По-точно, човек съм, но в по-чист рафиниран вид. Очистен съм от всичко земно и животинско. Аз съм екстракт от всичко умствено и духовно, което е в човека. Перифразирайки известната мисъл, мога да кажа: човек съм, но всичко човешко ми е чуждо, ако под човешко се разбира съвкупността от дребни животински слабости, както обикновено е прието. Аз не съм материален в обикновения смисъл на думата. Както можа да се убедиш, за мен не съществуват онези страшни за хората прегради. Не се нуждая нито от въздух, нито от храна. Високата температура не е опасна за мен. Мога да се движа с каквато искам скорост — дори и със светлинната. Бих могъл да кажа, че съм бог, но едно нещо ограничаваше досега могъществото ми — безсмъртието.

Андрей слушаше тирадата на Джордж със смесено чувство на отвращение и удивление. Пред него не стоеше побърканият Джордж, а побъркан призрак, приел по някакво чудо облика на Джордж. Значи, трябва да слуша и да се постарее да разбере в какво е жизнената сила на този призрак. Джордж продължаваше да философствува.

— От вчерашния ни разговор можах да установя онзи факт, който досега не беше вложен в паметта ми. Знаех, че безсмъртието се заключава в непрекъснато размножаване, в завладяване на нови пространства. Реших посвоему да използвам този биологичен принцип. Днес ти ще бъдеш свидетел, как оттук към всички краища на Космоса ще се отправят безсмъртни, неосезаеми и непобедими образи на Джордж. От малката планета Зеленият Превал ще направи първите си крачки великата цивилизация на неосезаемите. В завоеванието на Космоса ние ще надминем хората, нас не могат да ни спрат никакви материални прегради. Помъчи се да се успокоиш, иначе ще изолирам и теб.

Джордж се обърна и се оттегли в кулата си. Андрей влезе в къщичката, свали тежкия и неудобен скафандър и седна до прозореца. Разглеждаше кулата, масивна и мрачна като статуя на древен идол, извисяваща се на фона на ясното небе, и мислеше как да се бори с Джордж. Какво може да усеща неосезаемият? Къде ли е уязвимото му място?

Андрей се мъчеше да разсъждава логично. Пречеше му току-що преживяното вълнение.

Значи Джордж не е Джордж, а някакъв призрак.

Но той има власт над материалните тела: командваше Джим, нападна Нибон. Да го хване, е невъзможно. Да го убие, не може. Но и той самият не може нито да хване, нито да убие. Той не е материален, в това е и силата, и слабостта му. По-рано Джордж имаше Джим, покорен робот-слуга, лаборант, помощник и приятел. Сега Джим е парализиран задълго. Значи, Джордж е лишен от материалните си ръце. И следователно е обезоръжен и беззащитен срещу такава материална единица като Андрей. Но може би Джордж има и други работи като Джим? Сторъки чудовища, автомати-еничари на новоизлюпилия се безпльтен диктатор!

Още веднъж трябва всичко внимателно да премисли и прецени.

През това време Джордж отново се бе появил на двора пред къщата. Безпльтният вече престана да се съобразява с присъствието на Андрей — все едно, той знаеше тайната му.

Джордж се появи направо от стената на кулата и увисна на няколко метра от земята. Махна с ръка на подалия се от прозореца Андрей. Ярко осветен от дневната светлина, той напомняше въжеиграч на циркова арена. Внезапно Джордж започна да се издува като балон, постепенно загуби човешкия облик и се превърна в огромно блестящо кълбо. Джордж изчезна, на мястото му висеше леко поклащаш се разноцветен глобус. По повърхността на глобуса непрекъснато се движеха надясно и наляво, нагоре и надолу в някакъв сложен танц бели, черни и цветни точки и петна.

После глобусът се сплеска, източи се и се превърна във вретено. То се спуска по средата и се появиха две кълба. Образоването им бе придружено със силно пращане, от антените на кулата се посипаха големи колкото юмруци искри. Двете кълба трептяха именяха очертанията си. Пак пращане и във въздуха увиснаха два нови Джорджовци. Изглежда, те много се зарадваха на раждането си. Призраците си стискаха ръце, удряха се по раменете и се смееха. После и двата започнаха да се издуват и се превърнаха в пъстри кълба. След няколко секунди от тези кълба се появиха четири нови Джорджовци.

Ясно, помисли си Андрей. Призраците изпълняват програмата за завладяване на пространството. Джорджовците се размножават. Започва голямото настъпление на неосезаемите, невеществените Джорджовци.

Погледнете ги. Съвсем приличат на хора. Усмиват се, разхождат се. Но не си приказват, не чувам звукове.

Ех, вие, проклетите сапунени мехури! Нима наистина искате да завладеете планетата, вселената, Космоса? Нима прекрасният свят ще бъде изпълнен с псевдо-Джорджовци, с тези сенки на хора?

Я ги виж, правят гимнастика. Че защо му е на призрака спорт? Нима сатаната се нуждае от физкултура? Може би имат и чувства? Може би умеят и да плачат, да се влюбват? Може да са влюбени в своята идея за панджорджизма...

Но всички не са еднакви. Някои са толкова вдървени и неподвижни, че умствените им способности пораждат съмнения. Затова пък другите са самодоволни като конферансие. Ох, спукана ни е работата. Та те се плодят като инфузории.

Джорджовците ставаха все повече и повече. Кулата вече не се виждаше от тях и Андрей само по искрите на антените се досещаше, че интензивно се размножават. Пред лицето на Андрей се мяркаха гърбове, лица, кореми и крака на Джорджовци. Космонавтът виждаше как отделни призраци на групи от по три излитаха високо нагоре и там сякаш се стопяваха.

Отправят се към Космоса! Ами ако изведнъж се натъкнат на някакъв планетолет. Какво ли ще стане?

Андрей си представи невероятната бъркотия и усложнения, които щеше да предизвика в живота на космонавтите появата на Джорджовците в Космоса.

Не! Трябва да се бори с тези сапунени конквистадори! Трябва да ги унищожи.

Мозъкът му трескаво работеше. Къде е изходът? Къде е най-слабото място на неосезаемите? Къде е ахилесовата пета на тези призраци?

Щом това не е Джордж, а призрак с неговия облик, то къде е тогава... самият Джордж? Къде е онова материално тяло, което се е движело, дишало и работело на планетата Зеления Превал?

Възможно е, разбира се, опитите на Джордж да са причинили някаква катастрофа, в резултат на която да е загинал самият Джордж и да са се появили тези звуко-водо-газонепроницаеми изчадия. А може би...

Всъщност всичко е възможно, само проверката, експериментът ще даде истинския отговор.

Един от Джорджовците се отдели от групата призраци, долетя при Андрей и като провря главата си в стаята, запита:

— Е, какво е впечатлението?

И всички призраци във въздуха и по земята в хор повториха:

— Е, какво е впечатлението?

В това единство имаше нещо смешно.

— Тягостно! — каза Андрей, усмихвайки се криво.

— Какво има още да видиш! — многозначително намигна Джордж и се скри.

Заплашване ли бе това или самохвалство? Андрей изведнъж съвсем ясно разбра цялата нелепост на това, което ставаше пред очите му. То разклащаше, разколебаваше привичните представи и понятия. Даже за опитния космонавт, познал условността и ограничеността на земните понятия, това, което ставаше, бе прекалено нереално. Из въздуха се носеше тревожна неясност, предчувствие за нещо още по-нелепо.

И в същото време... Андрей не можеше точно да определи това усещане, но то подходдеше най-добре на думата изкуствено. Прекалено неестествено изглеждаха Джорджовците-призраци на фона на виолетовото небе, в ярките лъчи на светлината, особено на този, който знаеше истинската им същност.

— Идиотска комедия — промърмори Андрей.

Искаше му се да потърка очи, да се събуди, да се отърве от този кошмарен сън.

Но нима можеше да остави Нибон, пък и Джордж... Какво ли е станало с него?

Трябва да отиде в кулата, механическите братя на Джим, ако има още такива, могат да бъдат парализирани за един миг. Няма от какво друго да се бои.

На вратата той се натъкна на два Джорджовци и смело премина през тях. Това не беше тъй просто. В призрака се проникваше лесно, той те всмукваше като тресавище, но и също като тресавище не пускаше жертвата си. Попаднал с лявата половина на тялото си в туловището на единия призрак, Андрей не можа да се измъкне, докато не се дръпна рязко назад. През втория Джордж премина тичешком.

Хрумването му се оказа удачно — Андрей не почувствува никакво съпротивление, само в очите му за миг блесна светкавица.

Изскочил на двора, Андрей се спря поразен. Цялото пространство между къщата и кулата бе запълнено с Джорджовци. Тълпата от призраци стигаше чак до хоризонта. Едни Джорджовци се носеха на малки групи над главите на другите, седящи долу на тревата. И макар че бяха все същите Джорджовци, с еднаквите куртки и панталони, вече доста поомръзнали на космонавта, Андрей долови в тях някаква промяна.

Направиха му впечатление неспокойните им, дори като че ли нервни движения. Призраците бяха възбудени и развълнувани от нещо. Едни отлитаха бързо в далечината, други, замръзнали в безпомощна неподвижност с разперени ръце, въртяха много бързо като пумпали глави. Всред тях се появи дете, или по-точно „микро-Джордж“. Това бе призрак, приличащ като две капки вода на големия Джордж — безупречно точен миниатюрен модел. Освен мъничкия Джордж Андрей различи в тълпата и няколко едри екземпляра.

Виж каква била работата! Сред призраците бяха започнали да се появяват титани и джуджета и, изглежда, отношенията им не бяха много добри. Андрей видя как един голям Джордж се блъсна в един друг Джордж с обикновени размери и по-малкият, като се гърчеше конвулсивно, мъчейки се сякаш да се освободи, се залепи за него. Андрей с изумление наблюдаваше как призракът пред очите му отслабна и изсъхна до размерите на едногодишно дете. Най-сетне Джордж големият, раздул се невероятно, отърси от дланта си Джордж-джуджето и, поклащайки се важно на огромните си крака-стълбове, се приближи към следващия Джордж, който изплашено се дръпна встрани.

Те се всмукват един друг. Ами къде остана идеята им за панджорджизма?

Призраците-гиганти скитаха сред събратята си като мамути в трева. Най-мощните от тях се групираха около кулата, сякаш с нея ги свързваха невидими вериги.

Колкото по-голям ставаше призракът, толкова по-лесно поглъщаше другите. Такъв призрак вече нямаше защо да се докосва до събратята си, той ги привличаше като магнит. Призраците-джуджета политаха във въздуха също като есенни листа, обрулени от буря. Те

полепваха по гърба, главата, краката на титана и... изчезваха. А титаните растяха ли растяха. Някои от тях достигаха тридесет метра височина. Верижната реакция на взаимно поглъщане обхвана всички Джорджовци. Във въздуха се изви буря, силният вятър събори Андрей. Сражението вече се пренесе между призраците-великани. Но това едва ли можеше да се нарече сражение. Андрей не бе в състояние да определи кои са нападателите и кои — отбраняващите се. На лицата и на едните, и на другите се бе изписало недоумение и смущение. Ето, един Джордж докосна със случайно движение друг Джордж, двата призрака се скопчиха — тряс! — и единият от тях изчезна, а другият се увеличи. На лицето на напълнелия в миг Джордж се изписа същото смущение, каквото имаше и на лицето на току-що погълнатия събрат.

Нямаше пламъци при сливането на великаните, но въздушната вълна на няколко пъти отхвърли Андрей, който се мъчеше да се прибере в къщичката на Джордж. Непрекъснатите светкавици, глухите удари — сякаш някой хвърляше чували с пясък от голяма височина, воят на вятъра, пукотевицата от съединяващите се Джорджовци, напомниха на Андрей изригване на Черния Титан.

„Бива си я тази курортна планетка“ — усмихна се саркастично космонавтът. Той се повдигна на лакти, за да пълзи, но в този миг плазменият автомат „слънчев лъч“ се изхлузи от шията му и се понесе към кулата. Там, до кулата стоеше последният Джордж. Макар че по-правилно е да се каже — кулата на Корин стоеше до този Джордж, тъй като тя достигаше малко над коленете му.

Злият дух от бутилката на багдадския крадец!

Отначало „слънчевият лъч“ се потътри бавно, закачайки с цевта си неравната почва, после се преобърна и влезе в обувката на Джордж, също тъй както се вмъкваша там Джорджовците-джуджета. Заедно с него там изчезна и огромният камък, който стоеше до входа на владенията на Джордж.

Андрей видя, че всички сравнително неголеми предмети, намиращи се наблизо до този Джордж, изчезват в обувката. Към призрака хвърчаха камъни, хартия, из въздуха се носеха стръкчета трева и листа, около гигантските обувки закръжи облак сив прах; всичко, което не бе закрепено, приковано, завързано, се движеше към великана. Изглеждаше, че действа като огромна прахосмукачка, всмуквайки в себе си боклуци, прах, пясък и камъни.

„Дали няма да дойде и до мен ред“ — помисли си Андрей. Опасенията му се потвърдиха. Джордж направи една крачка напред и в същия миг като че ли облак от небесата се сгромоляса върху Андрей. Измляскване, червени, сини, жълти искри и мощен тласък повдигна Андрей над земята. После го преобърна и понесе нагоре с краката по невидима спирала. Космонавтът плуваше в разноцветна мъгла. Състоянието му напомняше донякъде претоварване. Силна тежест притисна тялото му. Кръвта трескаво биеше в слепоочията. Беше горещо.

Достигнал невидимата горна точка, космонавтът плавно се спусна надолу и после започна отново да се издига по спиралата. Постепенно Андрей свикна с необикновената обстановка. Той разбра, че се върти вътре в призрака. Край него се носеха всички предмети, погълнати от Джордж. Андрей на няколко пъти усети ударите и тласъците им. Огромното количество прах, изпълнило Джордж, му пречеше да диша. Андрей кихаше и ругаеше, но колкото и да се дърпаше, не можа да измени положението си. Могъщата сила го въртеше вътре в Джордж също тъй леко, както и цялата всмукана от Джордж смет.

Особено му досаждаше камъкът. Камъкът се въртеше някъде наблизо и при резките извивки на спиралата се движеше по-бързо от космонавта, като го удряше болезнено ту в рамото, ту в гърдите. Спукана му е работата. Андрей се задъхваше от задухата и жегата. Тялото му, стегнато сякаш в невидими гумени бинтове, пареше. Носът, ушите и очите му се напълниха с прах. Андрей нищо не виждаше в обкръжаващото го млечно желе. Приближаването на всеки предмет се отбелязваше с избухване на сноп ярки искри. Камъкът с тъпа методичност продължаваше да удря Андрей. Ядосан, космонавтът вкопчи ръце в него и изведнъж почувствува, че изкачването престана. Отначало той се завъртя бързо, а после се плъзна надолу по много полегата спирала. Зарадван, Андрей пусна камъка и падна. Сладък, чист въздух нахлу в дробовете му.

Потърка сълзящите си очи и видя, че лежи засипан с прах, хартия и всякаква смет върху купчина боклук пред кулата. Джордж-призракът го нямаше. Дворът бе пуст.

Андрей се измъкна от купчината, прибра „слънчевия лъч“ и се запъти към кулата. За него не представляваше никаква трудност да

изреже вратата. Влезе в кулата.

Вътре той чу приглушено, едва доловимо бръмчене, приличащо на хъркане на смазано животно. Работеше кибернетичният мозък. Миришеше на изгоряло. Някъде бе прегоряла изолацията.

Стиснал в ръка автомата, Андрей влезе в асансьора, но колкото и да натискаше копчето, кабината не помръдваше.

„Ще трябва да се изкатери с ръце“ — помисли си Андрей, разглеждайки провисналото над асансьора стоманено въже. Космонавтът подскочи и улови с ръце въжетото. Тънките телчета се впиха като игли в дланите му. Опирайки се с крака в стената, Андрей запълзя бавно нагоре. Изкачването не беше толкова трудно, но го гнетеше зловещото мълчание.

Най-после Андрей се озова горе, на площадката на главния пулт. От отвора, откъдето се появяваше Джим, се виеха леки кълба дим. Андрей надзърна, но нищо не видя, пречеше му димът.

Рисковано беше да се спусне там, но все пак Андрей се вмъкна в шахтата и заслиза надолу, опирайки се с крака и гръб в отсрещните стени на асансьора. Долу той напипа вратичка, приличаща на илюминатор. Изранените му пръсти трудно усещаха грапавите главички на нитовете. Опита да отвори люка с рамото си, но не успя. Тогава Андрей изрязва голям отвор. Металната плоча падна с грохот и сноп ярка светлина заслепи за миг Андрей.

Той разбра, че е попаднал в сърцето на лабораторията на Корин. Голямата стая бе изпълнена със сложни апарати. Многобройни угаснали екрани го гледаха строго. До средата на стаята се издигаше съоръжение, обвито в пламъци: нещо като трон или електрически стол, покрит с прозрачен яйцевиден похлупак. Димът му пречеше да разгледа отделните части на апарата.

Внезапно човешки вик накара Андрей да трепне.

— Насам! Насам! Андрей, насам!

Андрей позна гласа на Нибон. В дъното на стаята зад една врата с решетки стоеше и викаше Нибон. Андрей се спусна към него и след няколко секунди приятелите се прегърнаха.

— Вече мислех, че е свършено с нас! — усмихвайки се, каза Нибон и обръщайки се назад, викна: — Хайде, излизай! Сега той ще ти даде да разбереш.

На прага застана Джордж. Андрей погледна подигравателно призрака (на ръст колкото обикновен Джордж), скочи върху него и изведнъж изохка от болка. Стори му се, че от удара в главата е извил шията си.

Призракът твърд и тежък като чувал сачми, лежеше по гръб, риташе с крака и от устата му изригваха стонове и проклетия.

— Джордж! Джо! — викна Андрей.

Пред него бе предишният Корин, осезаемият, слаб и весел земен човек. Неочаквано глупави сълзи се появиха на очите на космонавта.

— Добре — каза Андрей със сподавен глас, — после ще ми обясниш, а сега да се измъкваме отук, докато не сме изгорели.

И ето ги и тримата на покрива на кориновата къщичка. Андрей току опипваше Корин.

— Надявам се, че повече няма да се превъплъщаваш? — с тревога и насмешка запита Андрей.

— Не, мили мой, не! Не ме бива за бог. Високите постове в рая вече са разграбени, а не ми се ще да работя като извънщатен ангел.

— Неосезаемият Джордж претендираше по-скоро за ролята на дявол — забеляза Нибон.

— Да, вярно — съгласи се Джордж, — но чуйте как стана всичко.

Джордж огледа със замечтан поглед притъмнялото небе. На планетката Зеления Превал настъпваше нощта.

— Глупави сме, братлета — замислено каза той. — Още сме много глупави. Не можем да предвидим и най-близките последици на делата си. Още много неща не можем и не знаем. Как започна историята на Неосезаемия, свидетели на която бяхте?

— Не само свидетели, но и потърпевши — забеляза Нибон.

— И тъй, как започна всичко това? Отначало имаше мисъл и тази мисъл беше проста. Изразявах я с една дума — „стереотелевизия“. За обикновения телевизор е нужен екран от определен материал. На такъв екран електронният лъч рисува изображението. А защо да не се използва за екран пространството? — помислих си аз. Ако успеем да предадем изображението в пространството, то ще получим обемна представа за предавания обект. Но с обикновеното пространство нищо не се получаваше. Колкото и да си блъсках главата, все не успях.

Тогава дойдох до извода, че изглежда, все пак е нужен екран. Но особен екран.

В случая ми помогна едно явление. Вие сте чували, разбира се, за сферичното пространство и за изкривяване на пространството под влияние на големите маси?

Успях да създам генератор за изкривяване на пространството. Мощното гравитационно поле, получавано във вакуумен ускорител, има забележителни, съвсем нови свойства. Колкото е по-голяма силата на гравитацията, толкова по-силно се изкривява пространството. Когато изкривяването достигне максимална величина, пространството сякаш се свива, самозатваря се. Образува се кълбовидно гравитационно поле, което с нищо не се проявява. Но попадналият в него човек чувствава значително увеличаване на тежестта. Това увеличение на гравитацията притисна главата ти, Андрей, когато тя потъна в гърдите на неосезаемия Джордж. Същите гравитационни, сили те въртяха и вътре в Джорджа-гигант.

Освен това такова гаус-пространство, аз го наричам ГП, е съвършено непрозрачно. Светлинните лъчи не могат да се измъкнат навън и се движат вътре в него по кръгова орбита, като в затвор.

Затова пък светлината, попаднала на повърхността на такова кълбо, се отразява добре и то се вижда от страничния наблюдател. Веднъж възникнало, ГП не загива, докато не се прекрати енергетичното хранване. То може да се движи в обикновеното пространство практически с всякаква скорост, включително и със светлинната. Изменяйки силата на полето, можем да разширяваме или да свиваме ГП също като плондер на футболна топка.

Как ликувах, когато получих сферичното гаус-пространство. Ето тук, пред кулата ми висеше голямото бяло кълбо — потенциалният екран на бъдещата обемна телевизия. Всяка сутрин, като минавах край него, го поздравявах. Можех ли да си представя докъде ще ме доведат криволиचेщите пътища на изобретателя!

Дълго опитвах да предам на пространството формата на предавания предмет. Успях да постигна това, когато създадох специална камера за телевизионно предаване. Видяхте ли яйцевидния похлупак в лабораторията ми? Това е камерата. Сега тя е силно обгоряла, но може да се поправи.

Човекът или предметът се затварят в камерата. Електронните лъчи, насочени от всички страни към човека, опипват всяка извивка, всяка гънка на дрехата. Информацията за размерите и формата на обекта се предава във вид на определени импулси на гаус-генератора, който изкривява пространството според тази информация.

По такъв начин един прекрасен ден аз получих своя отпечатък, ако щете, своето копие в пространството... Пред кулата висеше вече не кълбо, а Джордж, издялан сякаш от мрамор.

— Почакай — викна Нибон. — А тоновете? Та ти имаше съвсем естествен цвят? Помня отлично бузите ти, очите ти.

— Вярно, но това стана доста по-късно. Отначало Джордж-призракът беше млечнобял. С помощта на гаус-генератора аз карах изображението да се мръщи и гримасничи по мое желание. Признавам, това ми доставяше голяма радост. Нищожните изменения в мощността на излъчването караха изображението да се криви по най-дивашки начин. Много лесно се управляваше този призрак. Нищо не ми струваше да извия ръцете му над главата и в тази поза да го пусна да тича по полето на ръце. После ми омръзна да управлявам движенията на Джордж-призрака и възложих това на кибернетичния мозък, който получих от Управлението на резервите. Трябва да кажа, че това е изключително силна кибернетична машина. Монтирах я цялата в кулата и я приспособих за своите цели. И след около три седмици Големият Кибер, така наричах кибернетичния мозък, вече прекрасно работеше с гаус-генератора и управляваше всичките движения на „призрака“ по-добре от мен. Разбира се, аз трябваше предварително да натъпча кибера с всевъзможни сведения за човешките движения. Но стереоизображението вече се управляваше много по-лесно. Даваш команда „валс“ и призракът старателно изпълнява валс. С една дума в това отношение постигнах голямо съвършенство. Когато мен ме нямаше в кабината, Големият Кибер сам „измисляше“ команди и управляваше „призрака“.

Всичко вървеше добре, само белият цвят на изображението започна да ме дразни. Но дълго не можех нищо да измисля, докато не се заех да изуча структурата на гаус-пространството. Успях да установя, че плътността на гравитацията по повърхността на Кълбото може да се мени заедно с промяната в режима на енергетичното хранване. Електромагнитните вълни понякога проникват вътре в

гаус-пространството. Това означава, че онази част от лъчите, която прониква, ще се погълне от гаус-пространството, а следователно другата част от лъчите, отразената, би могла да даде оцветяването, тоновете. Но поглъщането и отразяването на светлинните лъчи ставаше само при ниска мощност на гравитационното поле, когато не се получаваше сферично гаус-пространство. Тогава ми хрумна да наложя едно върху друго две гаус-пространства с различна мощност. Върху мощното гравитационно поле наложих по-слабо, което покри като ципа силното гаус-пространство. Поглъщането и отразяването на светлинните лъчи ставаше в тази ципа. От нейната плътност зависеше степента на поглъщането на светлинните лъчи. Започнах да получавам обемни и цветни изображения на различни предмети. Това беше пълна победа и аз вече исках да съобщя на Земята за постиженията си, но тогава се случи нещо, което така ме потресе, че ме накара за дълго да забравя всичко на света.

Цветните изображения на стола, шапката, съдовете, газовата горелка напълно ме удовлетворяваха. Те висяха във въздуха пред кулата, разглеждах ги най-внимателно и не намирах никакъв недостатък. Всичко си беше както трябва. Предмети като предмети.

— Само дето не могат да се използват — забеляза Нибон.

— Да, естествено. След многобройни опити реших да премина към собственото си изображение. Кабината ми стана още по-сложна. Цялата бе заобиколена от електронно-измервателно поле, което фиксираше пространственото положение на тялото ми, формата, обема, цвета на лицето ми, на дрехите и ръцете.

И един прекрасен ден аз влязох в предавателното устройство, включих апаратурата и зачаках. Пред мене имаше екран на обикновен телевизор, на който се виждаше дворът, кулата и млечното кълбо на гаус-пространството. Наблюдавах как белият глобус се деформира, приемайки формата и цвета на дрехите ми. Вече различавах собствените си ръце и крака, глава и изведнъж... нещо се случи. Престанах да виждам екрана на телевизора, Големия Кибер, гаус-генераторите; сякаш бях изхвърлен от кулата, макар да не бях почувствувал никакъв тласък, освен болки в очите.

Озовах се в моето дворче, на мястото на гаус-пространството. Виждах дома си, кулата, тревата на няколко метра под краката си и небето над главата си. И в същото време се намирах в предавателното

устройство, макар че съвсем не го виждах. Когато вдигах ръце, те опираха в гладките пластмасови стени. Направих крачка и ударих челото си в преградата. С големи усилия, получил доста синини, аз успях да напипам прекъсвача и изключих захранването. И тогава отново видях кабината, в която бях през цялото време.

Така открих ефекта на обратната връзка. От кабината аз виждах онова, което виждаха моите безплътни очи извън кулата. Тогава разбрах, че съм направил още едно откритие. Реших да проверя всичко отново. Опитите потвърдиха, че съществува обратна връзка.

Стойки в кабината, без да мърдам от мястото си, аз обикалях като призрак цялата планета, надзъртах буквално във всяко нейно ъгълче. Това ми доставяше огромно удоволствие. Беше по-хубаво от каквато и да е телевизия.

— Представям си — промърмори недоволно Нибон.

— Успях дори да се издигна над атмосферата на Зеления Превал. Но по-високо, в Космоса, не можах да се издигна — не достигаше мощността на големия гаус-генератор. Но по принцип е възможно.

Не зная как да ви опиша състоянието си през ония дни. Работех почти без сън, много напрегнато. Бях радостен, доволен.

И веднъж...

Джордж се замисли, поклати глава и продължи.

— Докато изследвах обратната връзка, аз седях през цялото време в телецентъра. Необходимо беше. Искях със собствените си очи да видя всичко, което се намираше извън кулата.

По-късно реших да напусна телекабината. На линията на обратната връзка поставих устройство, приемащо светлинните сигнали и го съединих с Големия Кибер, който трябваше да разшифрова получената зрителна информация. С това аз сякаш дадох на Големия Кибер очи, а на стереоизображението — кибернетичен мозък. Сега машината можеше да работи самостоятелно — аз бях излишен. Машината имаше очите на Джордж-неосезаемия, мозъка на Големия Кибер и за сърце — гаус-генератора. Докато течеше ток по жиците, сърцето работеше нормално. Да, съвсем забравих, тя имаше и ръце. Роботът Джим. Разбира се, роботът се подчиняваше на мен, но машината имаше отделен мощен предавател и често командваше робота както си искаше.

Така се роди на света псевдо-Джордж като самостоятелна личност.

Заех се с обучението на призрака. Отначало използвах широко принципа на подражанието. Призракът скиташе заедно с мен по планетата, наблюдаваше, гледаше, набираше познания.

Научих „Джордж“ да чете, но за съжаление той можеше да говори само в помещението или около него.

В степта беше ням. Микрофонно-телефонна връзка с Големия Кибер бях установил само в границите на дворчето. Като сте разговаряли с неосезаемия Джордж, вие всъщност сте разговаряли с Големия Кибер.

Защо ми дотрябва този псевдо-Джордж? За какво ми беше нужен? Обратната връзка и стереоизображението са важни сами по себе си. Освен това Джордж беше естествено развитие на моето изобретение, а второ... Второ, на всички нас, изследователите на Космоса, ни е нужен такъв помощник. Не кибер от типа на Джим, а истински помощник, с опит, знания, който да може да разсъждава. Представяте ли си колко е съблазнително да имаш такъв неуязвим другар в опасните пътешествия по другите планети? Той ще прониква в отровната атмосфера, в пламъците и огъня, космическият студ не ще го уплаши, но защо ли ви разправам. — Вие добре познавате достойнствата на псевдо-Джорджа.

Затова считах, че е особено важно тъй да възпитам и обуча Джордж, та той да стане подвижна енциклопедия, съветник и консултант.

Но не само това, псевдо-Джордж можеше да се използва за събиране на информация и в отсъствие на човека. Например оставяш Големия Кибер на неизвестна планетка, а ти самият отлиташ нанякъде по своите си космични дела. Връщаш се, а през това време псевдо-Джордж е обиколил цялата планета, изследвал е всичко, което е могъл. Ако му се даде като помощник Джим, който може да вдига тежести, камъни, да взима проби, да извършва анализи, то псевдо-Джордж би станал незаменим изследовател на такива мрачни планети като вашия Черен Титан. Геолозите и строителите, които ще дойдат после на тези планети, ще бъдат много благодарни на комплексните автоматизирани изследователи.

А ако на планетата по някакви причини не може да се постави Големия Кибер, той може да бъде инсталиран където и да е: на изкуствен спътник, на съседна планета, недалеч от изследваното място. Това няма съществено значение. Даже мисля, че псевдо-Джорджовци ще летят пред нашите звездолети. Космонавтите „с очите си“ отдалеч ще виждат приближаващата се опасност. Впрочем те ще могат да посещават планетите и без да кацат на тях.

Псевдо-Джордж притежава и една друга особеност. Поради същността си (нали е къс изкривено пространство) той е много чувствителен към увеличаване на гравитацията. Ако Джордж попадне в силно гравитационно поле, той се деформира, сплесква се и изчезва. Ето ви един прекрасен гравиолокатор за космонавтите.

— Е, с такъв гравиолокатор едва ли ще успееш своевременно да промениш курса — забеляза Нибон.

— Защо? Псевдо-Джордж може да лети пред ракетата на достатъчно разстояние. Нужен е само мощен генератор, но аз се поотвлякох...

Джордж се замисли. Той разтри смутено челото си и бавно продължи:

— Имам чувство, че съм допуснал някаква грешка, може би не грешка, а просто не съм съумял да предвидя неочакваните резултати... Какво именно и досега не ми е ясно. Но чуйте какво стана по-нататък.

Работата с двойника-призрак ми доставяше голямо удоволствие. Отначало той напомняше дете с много буден, жив ум. Но този стадий продължи само няколко седмици.

Бях заложил в Големия Кибер основните принципи на самообучаващите се машини, като по този начин му дадох възможност да се развива и усъвършенствува. Известно време моят двойник дотолкова ми приличаше, че това започна дори да ме дразни. Не е чак толкова приятно да се гледаш непрекъснато в огледало, да слушаш мислите си, произнесени със същия твой глас, да виждаш днес вчерашната си усмивка — та кого няма да раздразни това! Понякога ми се струваше, че гледам странен филм за себе си и едновременно участвувам в него. Но скоро всичко се измени.

Програмата за усъвършенствуване, вложена в машината, започна да дава плодове. Не бих казал горчиви, съвсем не. Но те бяха тъй неочаквани, че понякога ме слисваха. Моят неосезаем двойник много

се измени. Стана по-самостоятелен и вече съвсем не приличаше на мен. Започна да проявява нещо свое, което бързо изместваше моите дребни привички и формалното сходство помежду ни.

Всъщност той беше славен момък. Дисциплиниран, образован, способен. Беше отзивчив и наблюдателен. Когато се разболявах, призракът сам поставяше диагнозата, предписваше лекарството и се грижеше за мен по-добре от какъвто и да е лекар или сестра.

Щом забеляза, че нося всяка седмица цветя на паметника на Мария, призракът започна да върши това всеки ден. Букетите му бяха подбрани с по-голям вкус от моите. Но най-важната му черта си оставаше необикновеното му трудолюбие и талант. С него извършихме много извънредно интересни опити по еволюционна генетика. И във всичко ме превъзхождаше. Хрумваха му такива оригинални неща, че понякога ми беше трудно да следя мисълта му.

Разбрах, че псевдо-Джордж се е превърнал в могъща интелектуална машина. Умът му беше остър и свеж и всичко вършеше обмислено и целесъобразно. И все пак в него имаше нещо чисто машинно, някакви качества, присъщи именно на мислещата машина, а не на човека.

Помня, на опитния участък, където отглеждахме нов вид многогодишни зърнени растения, се бе появил особен плевел, много устойчив на химични и биологични въздействия. Съвсем неочаквано той зацъфтя.

Такива красиви цветчета не бях виждал. Цялото растение бе обсипано с огромни бели чашки с яркочервени дъна. Ароматът им беше необикновено свеж, сякаш някъде наблизо бе превалял дъжд.

Исках да запазя това цвете, но Неосезаемият без мое знание с помощта на Джим унищожил всички растения. Когато се разправях с него, той само вдигна рамене. Плевелът бил вреден, трябвало да се махне и толкова. Пречел за осъществяването на поставената задача.

Но след известно време Неосезаемият дойде да ми се извини. Оказва се, не е имало асоциативна връзка между нашата работа и естетичното възприятие. Затова се смяташе за виновен. Както виждате — твърде деликатна машина, макар и донякъде догматична.

Но самоувереност никак не му липсваше. Безапелационните разсъждения и сентенции на Неосезаемия понякога ме вбесяваха, въпреки че вършеше всичко от най-добро желание. Нахалността му

така ме ядосваше, че реших да поставя в Големия Кибер нов блок — център на съмнение. Искаше ми се, когато постигне желанието резултат, да си зададе въпроса: „А защо?“ Щом машината се изпълваше с вяра във възможностите, в силите си, блокът на съмнението сигнализираше, че постигнатото е само незначителен етап по пътя на познанието и я подтикваше да търси отново. Сравнен с човека, блокът на съмнението заменяше в машината неспокойния вечно неудовлетворен човешки дух.

И моят неосезаем двойник просто разцъфтя. Това бяха най-хубавите дни на дружбата ни. Работехме, спорехме и мечтаехме като двама братя, при това той бе по-големият.

Честно казано, тайно аз много се гордеех със своята рожба. Нали бях създал завършен образец на разум, в много отношения по-висок от човешкия. Да, точно така беше! Логиката му превъзхождаше моята, а за работоспособността му — да не говорим. Изобретателността, находчивостта на Неосезаемия превишаваха с няколко степени аналогичните човешки свойства. Той беше добър, благ и... човечен. Да, да, не се смейте, именно човечен! Увлечен от някаква научна идея, той бе готов да работи дни и нощи.

За спасяване на заболелите космонавти от „Звезда“ той провери за няколко секунди толкова информация, че половината му батерии изгоряха. Нужният синтез бе намерен, хората — спасени, а Неосезаемият се зае с ремонта си. Всички кибери с удоволствие се занимават с това, но моят двойник, изглежда, тогава обърка нещо. И ето го, идва веднъж при мен и казва: „Трябва да си изясня нещо“.

Какво мислите? — Целта на живота. Неосезаемият се интересуваше защо живея, какъв е смисълът и целта на съществуването ми. И каква е неговата роля в цялата тази история. Да си призная, бях извънредно смутен. Аз разбирах, че това е работа на блока на съмнението, но съвсем не бях подготвен да отговарям на такива въпроси. Започнах да му обяснявам, че въпросът за целта на живота няма особен смисъл, когато се отнася до природни явления. Въпросът за целта и смисъла е свързан със задачите за управление и регулиране и е присъщ главно на високо организирани системи. А материалната основа на живота е възникнала в резултат на стихийни превръщания на материята, на които тези въпроси са безсмислени.

Може да се отговори на въпроса, защо нагрятото тяло свети, но не може да се обясни с каква цел става това.

Моят призрак помълча малко и каза:

— Значи, всичко става стихийно?

— До известен момент на еволюцията, безусловно.

— А после, когато се появи мисълта и организиращата дейност, стихийното отстъпва и се регулира, така ли?

— Да. В човека то е подчинено на разума.

— Напълно ли?

Посмутих се. Чувствувах, че ме насочва към някакъв извод, може би не много приятен. Започнах да извъртам.

— Какво значи напълно? Ако всичко в човека е подчинено на дейността на мозъка, може да се приеме...

— Почакай! — прекъсна ме призракът. — Не се напрягай да търсиш доводи. По-добре ме изслушай.

И ми дръпна една реч. Един от вариантите ѝ вие сте чули при срещата с псевдо-Джорджа. Но аз трябваше да изслушам най-подробното и философско обосноваване. Смисълът беше следният. Човечеството трябвало да предаде щафетата за опознаване на природата в ръцете на такива високо интелектуални системи като Неосезаемия. У хората имало много излишни неща, възможностите на човечеството по принцип били ограничени, затова бъдещето принадлежало на псевдо-Джорджовците.

— Присъствието ти на Зеления Превал — заяви той — е просто безсмислено. Ти само пречиш и объркваш всичко. Аз сам отлично ще се справя с поставените задачи. Не искам да те обиждам, но трябва да разбереш, че там, където съм аз, човекът е излишен. Това не означава, че не бива да живееш тук — добави той, — но за да няма повече грешки и несполуки, от днес аз ще контролирам твоята дейност.

Представяте си какво почувствувах, когато чух това заявление. Каква неблагодарност и жестокост! Опитах се да възразя:

— Не си прав, приятелю мой. Само от гледна точка на една машина може да се твърди, че у хората има много излишни неща. Всъщност човешката природа е хармонична. Съзнателното у хората е възникнало от стихийното и се подхранва от него, както корените на растенията със соковете на земята. Не възразявам, когато отхвърляш графика ми за провеждането на опитите и предлагаш свой, по-

икономичен. Но как можеш да контролираш мен, а значи и чувствата ми, целия ми вътрешен живот, когато нямаш информация за него? Какво знаеш ти за любовта, тщеславието, досадата, плахостта? Нищо. Следователно и изводи не можеш да правиш за тях. А какъв контрол може да има без знание?

— Не е вярно — каза той. — Чувствата наистина не ми са познати, но те са само средства, при това средства чисто съзерцателни. Затова пък много добре са ми известни целите на тези чувства: на любовта — размножаването, на тщеславието — успеха. Съвсем не ми е нужно да преживявам нещо — това само нарушава равновесието в системата. Достатъчно ми е да виждам целта. И ето, целта на човека и на такава машина като мен е една и съща — познанието. Но машината по-бързо ще постигне целта, отколкото човекът. Машината иска да помогне на човека и затова тя е длъжна да контролира целесъобразността на човешката дейност.

Той замълча. Започна да ме втриса. Толкова страшно беше всичко това. А призракът (едва тогава за първи път почувствувах, че това бе истински призрак, без плът, без кръв, без слаба и нежна човешка душа) изведнъж заговори:

— За по-нататъшното ми развитие аз трябва да обезпеча увеличаване на притока от информация. Количеството на получаваната информация трябва да се увеличава с всеки изминат ден, и това може да стане само като се увеличи броят на каналите, по които постъпва информацията.

И тогава сякаш дяволът ме дръпна за езика.

— Че размножавай се. Колкото повече малки Неосезаеми, толкова повече канали, които ще те свързват с външния свят! — Исках да се подиграя с него, да подчертая непълноценността му.

Но призракът възприе всичко сериозно.

— Добре — каза, — ще помисля — и се отдалечи.

След няколко дни, точно преди да замина за биозоната, той ме извика в кулата. Впрочем, откакто стана самостоятелен, Неосезаемият се настани в кулата и освен Джими и другите работи никого не пускаше вътре.

Но този път вратите на кулата бяха широко разтворени. Седнахме с него край Големия Кибер и той пак започна същата песен, че притокът на информация бил ограничен и това спъвало развитието

му, а целта на живота му са развитието и познанието и тъй нататък, и тъй нататък. Явно бе мислил над идеята за размножаване, но до нищо не бе стигнал.

— Че какво пък? — казвам му аз. — Запознай се с някоя псевдо-Мария, ожени се и всичко ще е наред. Ще се народят псевдо-деца.

— Ти ми се подиграваш — казва той. — Но аз не мога да се откажа от целта си. Затова няма да те пусна оттук, докато не ми помогнеш да разреши проблема за увеличаване на информацията.

— Тогава къде е превъзходството ти? — завиках аз. — Къде е интелектът ти?

— Уверен съм, че ще намеря изход — каза той, — но за това трябва време. А ти знаеш използваните шаблони и можеш да ми подскажеш.

Бях твърде сърдит, за да се съглася да му помогна. Заявих му, че искам да видя как сам ще се справи със задачата. Тогава се появи Джим и ме отведе в ремонтната кабина. Тя стана моята затворническа килия. През час призрактът се приближаваше до вратата и питаше:

— Промени ли решението си?

Отговарях, че не съм. После заспах, а на сутринта призрактът не дойде. През деня пристигна Джим, донесе ми храна. А вечерта като гръм от ясно небе се появи Нибон. Джим го домъкна полузадушен и трябваше дълго да се грижа за него. Нибон подробно ми обясни положението.

С него станахме свидетели на изгарянето на Големия Кибер. Това може лесно да се обясни. Изглежда, при интензивното деление моите гаус-генератори дават неравномерно разпределение на гравитационното поле. В единия Джордж плътността на гравитацията е била малко по-голяма, отколкото в другия. А това е било достатъчно, за да започнат и независимо от желанието си взаимно да се поглъщат, както се поглъщат две капки живак. Появяването на един-единствен гигантски Джордж доведе до пренапрежение в линията за обратната връзка. В приемателната камера избухна пожар и псевдо-Джордж престана да съществува. Това е всичко. Останалото ви е известно.

— Значи, той изгоря, защото не можа да предвиди равномерното разпределение на гравитационното поле при делението? — запита Андрей.

— Да — отвърна Джордж. — Но това никой не би могъл да предвиди. Това е откритие — оная неочакваност, която е основната прелест на живота.

— И която погубва възгорделите се машини — забеляза Нибон.

Дълго мълчаха. Най-сетне Андрей развълнувано запита.

— Как мислиш, не може ли диктаторският уклон в разсъжденията на твоя призрак да се обясни с предисторията на машината?

— Какво искаш да кажеш?

— Нали твоят Голям Кибер е от логическите резерви. Може да е много стара машина, още от времето, когато светът е бил разделен на два лагера. Например никой не може да бъде сигурен дали преди триста години тя не е служила за налудничавите цели на някакви си генерали? Тогава всичко би било ясно. Може да са ти изпратили военна машина, обучена в миналото за агресивни операции. А може да е борсова машина или на някоя частна фирма, за която главният принцип е бил зверската конкуренция.

— Чакай, чакай, та нали аз замених цялата памет на Големия Кибер? Всичко старо е изтрито.

— Това нищо не значи. Отделът за програмирането е същият. А в него може да са останали стари принципи и положения. Така че новото съдържание ти може да си вложил в стара форма.

— Не! — сърдито каза Джордж. — Не съм съгласен. Поведението на машината бе напълно логично. И тя ни изолира с Нибон съвсем не от съображение за конкуренция или господство. По своему тя бе права. Ръководела се е само от идеята за целесъобразност и напредък. Тя ни затвори в кабината така, както ние поставяме зад решетката маймуните, за да ги изучаваме. Това е всичко. Впрочем, с размножаването си машината реши още една важна задача: едновременно получаване на научна информация от различни планети. Може да се създаде своеобразна телеслужба. Изследване на планетите. Представете си редица копчета с надписи: „Уран“, „Сатурн“... Натиснеш копчето и започваш чудно космическо пътешествие!

Андрей весело се провикна:

— Всичко е добре, щом свършва добре! Но обратната връзка си я бива! С удоволствие бих посетил Черния Титан, оставайки тук на покрива ти, скъпи Джордж!

— А аз си представих скулптори, извайващи от изкривено пространство призрачните си мечти — усмихна се Нибон.

— Прекрасно е, Джордж! — възхитено извика Андрей. — Ще проникнем в атмосферата на най-отровните планети, в центъра на Земята, ще можем да посетим звездите! Ще се отправим към другите галактики, без да стареем в полета. Ти си направил гениално изобретение. Отначало нашите очи ще изследват Вселената, а после по уточнените вече маршрути ще тръгнем и ние.

— Радвам се, че чувам такива думи от „жертвата“ — усмихна се Джордж. — Впрочем добре ще е и двамата да подпишете този протокол.

— Какво?!

— Протокола за изпробване на новия тип кибернетична машина „Мария“ с подвижен приемник за информация „Джо-1“.

— О-о, с удоволствие!

— Филма и протокола аз сам ще отнеса на Земята. Искам да зарадвам някои хора там.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, броеве 6, 7 и 8 от 1965 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.